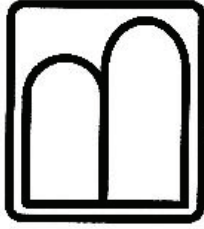

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه پژوهشی برای دریافت درجه

دکترای حرفه ای در رشته پزشکی

عنوان:

بررسی اپیدمیولوژیک مارگزیدگی های اعزامی به بیمارستان امام خمینی (ره)

شهرستان اردبیل طی سال های ۹۲-۱۳۸۷

استاد راهنما:

دکتر اسماعیل فرزانه

استاد مشاور:

خانم دکتر نسرين فولادی

نگارش:

زهرا میرزاحمدی

پائیز ۱۳۹۴

شماره پایان نامه

.....

پاسکزاری

باسپاس فراوان از استاد ارجمندم دکتر اسماعیل فرزانه

باشکر از خانم دکتر نسreen فولادی، استاد کراتقدم

باشکر از سینت داوران محترم

باشکر از دکتر گل محمدی، مایندہی محترم دانشگاه در جلسہی دفایہ

باشکر از خانم نصیحی، مسؤل محترم پروسس و پایان نامہ دانشکده پزشکی

تقدیم بہ خانوادہ ارجمندم

فصل اول: مقدمه و بیان مسئله..... ۱

۱-۱ مقدمه و بیان مسئله ۲

۱-۲ تعریف واژه‌ها ۴

۱-۳ اهداف پژوهش ۵

۱-۳-۱ هدف کلی ۵

۱-۳-۲ اهداف اختصاصی ۵

۱-۳-۳ فرضیات و سوالات ۶

۱-۳-۴ اهداف کاربردی ۷

فصل دوم: بررسی متون ۸

۲-۱ مبانی نظری ۹

۲-۱-۱ مکانیسم ۹

۲-۱-۲ یافته های کلینیکی ۱۰

۲-۱-۳ شناسایی مارها ۱۰

۲-۱-۴ مارهای سمی ایران ۱۱

۲-۱-۵ رفتار مارها ۱۴

۱۶ ۲-۱-۶ سم مار

۱۸ ۲-۱-۷ سرم ضد مار گزیدگی

۲۰ ۲-۱-۸ پیشگیری

۲۰ ۲-۱-۹ دستورات پزشک

۲۱ ۲-۱-۱۰ اقدامات اورژانس

۲۵ ۲-۱-۱۱ اقدامات عمومی

۲۸ ۲-۱-۱۲ اقدامات آزمایشگاهی

۲۸ ۲-۱-۱۳ پیش آگهی

۲۹ ۲-۲ بررسی متون:

۳۲ فصل سوم: مواد و روش‌ها

۳۳ ۳-۱ نوع مطالعه

۳۳ ۳-۲ جامعه آماری و روش نمونه‌گیری

۳۳ ۳-۴ روش گردآوری اطلاعات

۳۴ ۳-۵ روش تجزیه و تحلیل:

۳۴ ۳-۶ معیارهای ورود

۳۴ ۳-۷ معیارهای خروج

۳۴ ۳-۸ ملاحظات اخلاقی

۳-۹ محدودیت‌های مطالعه ۳۴

۳-۱۰ جدول متغیرهای مطالعه ۳۵

فصل چهارم: نتایج ۳۷

۴-۱ نتایج ۳۸

فصل پنجم: بحث و نتیجه‌گیری ۴۹

۵-۱ بحث ۵۰

۵-۲ نتیجه‌گیری ۵۳

۵-۳ پیشنهادات ۵۴

۵-۴ محدودیت‌های مطالعه ۵۴

منابع ۵۵

بررسی اپیدمیولوژیک مارگزیدگی های اعزامی به بیمارستان امام خمینی (ره) شهرستان اردبیل

طی سال های ۹۲-۱۳۸۷

چکیده

مقدمه و هدف: بیش از ۳۵۰۰ گونه مار در دنیا وجود دارد که از این میان دست کم ۱۰٪ آن‌ها سمی می باشند. به طور میانگین بروز مارگزیدگی در دنیا سالانه بین ۵/۵ تا ۲/۱ میلیون می باشد که حداقل ۱۲۵۰۰۰ نفر آن منجر به فوت در بیماران می شود. در ایران ۸۳ گونه مار مشاهده شده است که از این میان ۲۷ گونه سمی می باشند. در ایران سالانه ۱۱۰۰۰-۴۵۰۰۰ مورد مارگزیدگی رخ می دهد و مرگ و میر اندکی نیز به دنبال دارد. آثار مسمومیت با سم مار به دو گروه موضعی و سیستمیک تقسیم می شود. آثار مسمومیت موضعی ورم، نکروز و تاول می باشد از آثار مسمومیت سیستمیک می توان به مسمومیت خونی، مسمومیت عصبی و... اشاره کرد. از آنجائیکه مارگزیدگی می تواند سبب مرگ فوری بیمار گردد آشنایی دقیق و صحیح با این موضوع و روش های درمانی اولیه ضروری است.

مواد و روشها: مطالعه حاضر از نوع مطالعات مقطعی توصیفی می باشد. بیماران مورد مطالعه شامل تمام بیماران مورد مارگزیدگی بستری شده در بیمارستان امام خمینی (ره) شهر اردبیل می باشند. اطلاعات بعد از جمع آوری وارد برنامه تحلیل آماری SPSS شده و سپس با استفاده از روش های آمار تحلیلی داده ها آنالیز شدند.

یافته ها: بررسی ها نشان داد که از میان ۶۷ مصدوم مارگزیدگی وارد شده به مطالعه، ۵۱ نفر مرد (۷۶/۱٪) و مابقی مصدومین زن بودند. متوسط سنی بیماران بررسی شده، ۳۵/۶±۱۶/۹۵ سال بود. تمامی مارگزیدگی ها در مناطق روستایی و اکثر گزش ها (۲۲ مورد معادل ۳۲/۸٪) در محدوده ی ساعات ۱۲ الی ۱۶ شبانه روز (ظهر) صورت گرفته بود. اکثر گزش ها مربوط به اندام تحتانی بوده و ۶۶ مورد از ۶۷ مصدوم (۹۸/۵٪) توسط گونه های مار افعی و ۱ مصدوم (۱/۵٪) توسط مار کبری حادث شده بود. حادثه دیدگان به صورت میانگین ۵/۴ روز بستری بوده اند. در تمامی بیماران علائم درد، تورم، اریتم و اکیوز محل گزش مشاهده شد. ۲۷ نفر ضعف داشتند. تهوع و استفراغ دو علامت شایع دیگر بود. میانگین پادزهر استفاده شده در مصدومین ۱/۲۷ ± ۵/۱ ویال بود.

بحث و نتیجه گیری: جنسیت مذکر و سنین جوانی جزو ریسک فاکتورهای احتمالی مارگزیدگی در استان مطرح شدند. همچنین مشخص شد که گزش ها در صبح و ظهر به اوج خود می رسد. این گزش ها تماماً در مناطق روستایی و اکثراً در ماه های گرم سال اتفاق افتاده بود. با کنار هم گذاشتن این نتایج می توان گفت که اکثراً مردان روستایی شاغل در محیط باز مصدومین اصلی مارگزیدگی ها را تشکیل می دهند. همچنین بخش انگوت و روستاهای اطراف اردبیل از مهمترین مناطقی هستند که گزش ها در آن اتفاق می افتد. به لحاظ روند درمانی نیز هرچند بروز عوارض بسیار شدید در بین مصدومین نادر بود ولی بروز سایر عوارض معمول بود.

کلمات کلیدی: مارگزیدگی، مار افعی، پادزهر، سم، مسمومیت